

Fedor Gál
Andrej Bán
5102...

Gál + Bán

absynt
bez/reportérov

~~absynt~~

Fedor Gál
Andrej Bán
5102...

Bez reportérov
Absynt 2015

Obsah

- 7 Úvodom – Nechajme sa vystrašiť (Roman Pataj)
- 13 O zoznamoch, ktoré som vnímal osobne
- 15 O slobode voľby
- 17 O kultúrnych konštruktoch
- 23 Po rokoch
- 25 O hybridnej vojne
- 27 O Ferovi Guldanovi
- 33 O mojom vlastenectve
- 35 O agentoch medzi nami
- 41 Evian 1938
- 43 O asistovanej smrti
- 49 Čo je dnes ďaleko a čo blízko?
- 51 Profesionálny vojak
- 57 O konsenze a vesmíre
- 59 O malých dejinách
- 65 Slovensko o niekoľko desiatok rokov
- 67 Zložitý, príliš zložitý svet
- 73 Mačka vonkajšia
- 75 Rozhovor
- 77 Zomrel sir Nicholas Winton
- 85 Cesta za snom na parníku Pentcho
- 89 Ide opäť do tuhého!
- 91 Stoštyridsať kilometrov
- 97 Jin a jang
- 99 Koncom augusta
- 101 Splynutie s davom je prehra
- 107 Slovo roka: vojna
- 109 Náš civilizačný okruh
- 111 Pamäť a pamätníky
- 115 Mimoszemšťania
- 119 Ploty
- 121 Koniec červeného človeka?
- 123 Politici všedného dňa
- 129 Vojna a mier v roku 2015 – namiesto záveru (Peter Zajac)

Copyright © by Fedor Gál. All rights reserved.

Copyright © by Andrej Bán. All rights reserved.

Úvodom – Nenechajme sa vystrašiť: Copyright © by Roman Pataj.
All rights reserved.

Vojna a mier v roku 2015 – namiesto záveru:

Copyright © by Peter Zajac. All rights reserved.

Redakcia textu: Irena Gálová

Jazyková korektúra: Martina Ivanová

Dizajn, návrh obálky a sadzba: Pavlína Morháčová

Vydavateľstvo Absynt, 2015

www.absynt.sk

ISBN 978-80-971823-4-2

Úvodom – Nechajme sa vystrašiť

Pesimistu táto knižka utvrdí v jeho obavách z budúcnosti, optimista sa bude pýtať, či to Fedor Gál so svojimi ponurými varovaniami nepreháňa. Týždeň čo týždeň som bol prvý, kto si ich v redakcii čítal, a striedavo som sa pritom pohyboval medzi oboma pólmi. Keď v jednom článku spomenul naše deti ako potenciálnych páchatel'ov budúcich neprávostí, musel som mu napísať, že to mnou otriaslo. Mojich detí sa to predsa nemôže týkať, ako čosi také vôbec niekomu mohlo napadnúť...

Nevyhnutne som skončil pri úvahách, prečo jedna z hlavných tvárí Nežnej revolúcie vidí veci tak čierno. Jedno s druhým síce nemusí súvisieť, ale aj tak mi to nesesedelo, pretože November 89 som vždy vnímal ako explóziu optimizmu, že sa svet dá zmeniť k lepšiemu. Je celkom prirodzené, že prvotné nadšenie u väčšiny ľudí vyprchalo, ale prečo priamo u autora? Alebo je všetko inak? Možno nie všetko, ale niečo celkom iste.

„Takmer všetci len fňukáme, nariekame, nadávame, frfleme, hoci sa vlastne máme dobre,“ povedal Fedor Gál v novembri 2014. Jeho zlá nálada sa teda neviaže na to, čo sa podarilo. Skôr je to strach z nepoučiteľnosti, ktorá nás môže pripraviť o relatívny blahobyť, demokraciu a bezpečie.

Tento rok jednoducho nebol dobrý pre ľudí so sklonmi báť sa najhoršieho. Vojna na Ukrajine či neznášanlivé reakcie

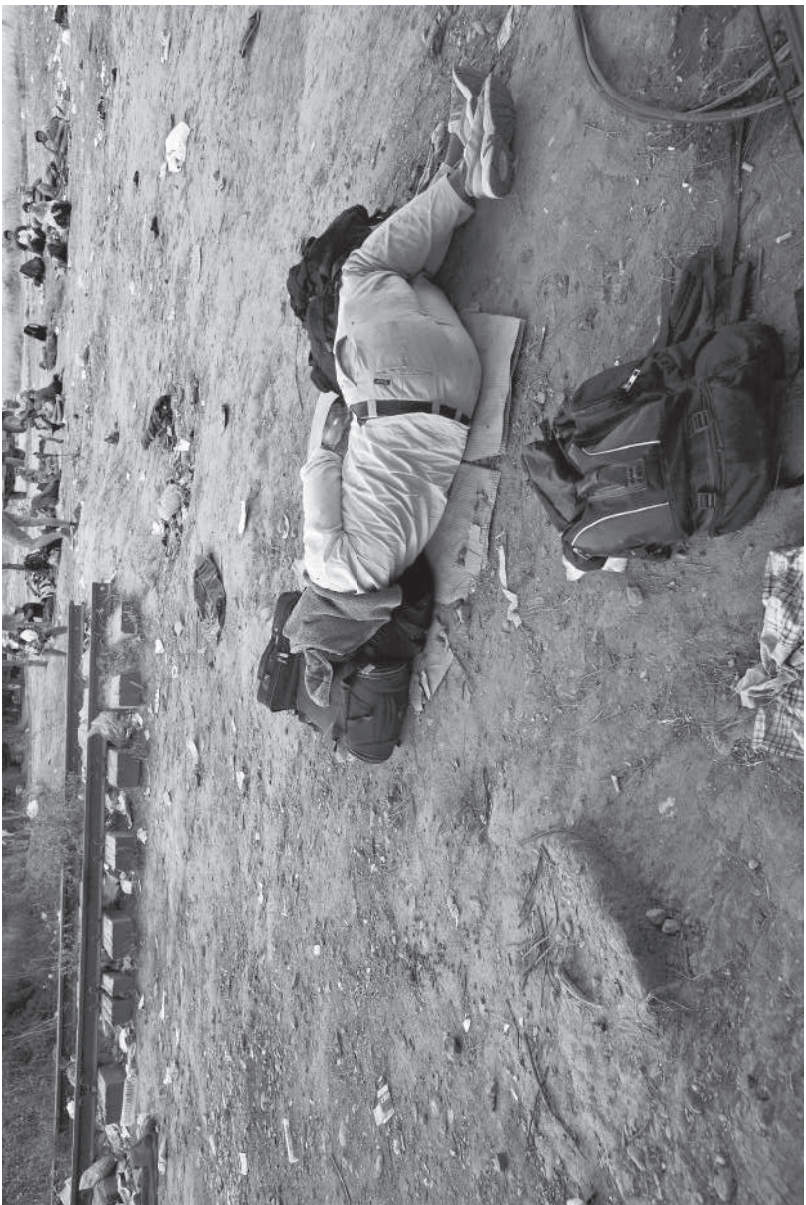
na prílev utečencov do Európy po dlhom čase postavili Slovensko do roly krajiny, ktorá vzdialené hrozby nesleduje len v správach, ale bezprostredne ich prežíva. V mnohých z 30 textov Fedor Gál kreslí depresívny obraz, ako zle by sme mohli dopadnúť, ak nepoučiteľnosť v podobe náklonnosti k novým spasiteľom preváži. Či už v podobe konkrétnych ľudí, alebo ich myšlienok. Keby zostal len pri tom, mohli by sme ho označiť za zatrpknutého frfloša, ale vytrvalo robí jednu vec, ktorá tomu bráni. Opakuje, že je jediná šanca, aby sa to nestalo – musíme sa brániť. Nestačí len sedieť a prizerať sa, ako spoločnosť opäť prichádza o rozum, ale treba jej ho dávkovať.

Nechajme sa preto Fedorom Gálom vystrašiť, aby sme na to tak ľahko nezabudli.

Roman Pataj

Na okraji gréckej dedinky Evzoni je čosi ako odstavená železničná trať. Slepé kolaje. Postáva tu niekoľko desiatok gréckych policajtov, ktorí ale pred zotmením odídu a ráno sa nevrátia. Na lúkach a pod stromami v okolí vidíme čosi apokalyptické: asi 1500 utečencov, teda dvakrát viac, ako mali byť kvóty pre celé Slovensko. Pokúšajú sa dostať do Macedónska, no v ceste im stoja samopalmi vyzbrojení macedónski policajti. Tvária sa neoblomne a upozorňujú nás, aby sme sa vrátili s kolegom pár metrov ďalej. „Ste už na našom území. Vidíte ten hraničný kameň?“ ukazujú nám a dohovárajú: „Za ním je Grécko.“ Utečenci sú nespokojní a vyčerpáni, sedia a ležia pri kolajniciach. Mnohí nám iniciatívne ukazujú krvné podliatiny a modriny, ktoré im údajne spôsobili macedónski policajti. „Bili nás,“ tvrdia. Keď na nich kolega namieri kameru, začínú skandovať a tlieskať: „Ma-ke-do-ni-ja.“

O zoznamoch, ktoré som vnímal osobne

Vynechám zoznamy spred Novembra 89. O jednom porevolučnom dosť dávno hovoril v českom parlamente poslanec Pavel Bratinka. Týkal sa správy Federálnej bezpečnostnej a informačnej služby o extrémistických skupinách. Patrilo medzi ne aj Hnutie občianskej solidarity a tolerancie (HOST), ktoré sme zakladali v prvej polovici 90. rokov. Po vražednom prepadaní študenta Filipa Venclíka skinhedom v pražskom metre na stanici Dejvická. Filip umieral, zatiaľ čo popri ňom chodili nevšímaví cestujúci. HOST sa venoval predovšetkým monitoringu rasového násillia v Česku. Už neexistuje.

O druhom zozname, zhruba v tom istom čase, referoval v slovenskom parlamente Ivan Lexa, vtedy šéf Slovenskej informačnej služby. Týkal sa mojej „protislovenskej“ činnosti prostredníctvom českej TV Nova. Potom prišli zoznamy Židov a židovských miešancov v politike, ktoré sa širili internetom, myslím, že z pera istého Adama Bartoša, dnes známeho predovšetkým svojimi obskúrnymi protiislamskými a protiimigrantskými vystúpeniami pod zástavou Národnej demokracie. A celkom nedávno sa objavil zoznam agentov, „užitočných idiotov a trollů Západu“.

Byť zviditeľnený na takomto zozname je záväzok. A keďže žijeme v časoch všadeprítomnej inzercie a marketingu, aj značka. Ľudia z takýchto zoznamov by mali zverejnenie svojho mena brať vážne a šliapnuť na plyn.

Podpisovať petície, zhromažďovať sa na námestiach kvôli mixu emocionálnych prejavov popretkávaných politickým folkom nemá príliš zmysel. Postaviť sa rizikám vlastným telom bez okázalých rečí... nechať šancu tribúnovým egomaniakom, účelovej sebaaprezentácii zmysel má.